

РЕШЕНИЕ

№ 11358

гр. София, 23.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в публично заседание на 04.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **10646** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

При секретар БОГДАНКА ГЕШЕВА и с участието на прокурора СТОЯН ДИМИТРОВ като разгледа докладваното от съдия ПЕТЪР САВЧЕВ административно дело № 20247010710646 / 2024 г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 204, ал. 2 от АПК по обективно съединени иски за присъждане на обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ и на обезщетение за забава по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Ищецът „БРЕЗОВО-1“, ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място] 1164, [улица], ет. 1 твърди, че е производител на електрическа енергия от слънчева енергия, чрез притежаваната от него фотоволтаична електроцентрала в [населено място], м. „М. геран“ с обща инсталирана мощност 3МВт /ФЕЦ/. Твърди, че има дългосрочен договор за изкупуване на ел. енергия от ФЕЦ с „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД № 488/19.06.2012 г. Твърди, че ответникът КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] не изпълнил задължението си по чл. 31б, ал. 2 от Закон за енергетиката /ЗЕ/ за изменение на определената с Решение Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за регулаторния период 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. , въпреки, че е било съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода – над 15 % , съобразно дефиницията на по § 1, т. 16а от ДР на Наредба № 1/14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия /Наредба № 1/. Като пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие, ищецът претърпял имуществена вреда под формата на пропусната полза – пропуснатото сигурно гарантирано от държавата увеличение на имуществото.

Конкретно посочва, че нереализираният държавно гарантиран приход възлизал на 71 869,48 евро , която сума моли да му бъде присъдена, ведно със законната лихва, считано от датата на завеждане на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата. Моли присъждане на лихва за забава върху претендираната главница да периода 01.03.2024 г. – дата към която задължението за обезщетение вече било възникнало, до датата на завеждане на исковата молба 29.10.2024 г. Моли присъждане на деловодни разноски.

Исковете се поддържат след допуснатото им изменение по реда на чл. 214, ал. 1 от ГПК с протоколно определение от 04.03.2026 г.

Ответникът по исковете ги оспорва изцяло и моли да бъдат отхвърлени. Претендира деловодни разноски.

Контролиращата страна СГП поддържа становище за неоснователност на исковете.

Съдът, като взе предвид твърденията на страните и прецени събраните доказателства, на основание чл. 1, ал. 2 от ЗОДВ във вр. чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. чл. 126 и сл. от АПК, приема следното от фактическа и правна страна:

По иска за обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ:

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Съгласно ал. 2, исковете се разглеждат по реда на АПК. Съгласно чл. 205, ал. 1 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Следователно, за вредите от твърдяното процесно правно бездействие би следвало да отговаря ответника КЕВР, като адресат на законовото задължение по чл. 31б, ал. 2 от Закон за енергетиката /ЗЕ/, срещу която е и предявен искът. Съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Материално-правните предпоставки на тази претенция са незаконен административен акт или незаконно действие или бездействие – фактическо или правно, както и породени имуществени вреди от него като пряка последица.

В конкретния случай страните не спорят и се установява от материалите по делото, че ищецът е производител на електрическа енергия от слънчева енергия, чрез притежаваната от него е производител на електрическа енергия от слънчева енергия, чрез притежаваната от него фотоволтаична електроцентрала в [населено място], м. „М. геран“ с обща инсталирана мощност 3МВт /ФЕЦ/, както и че има дългосрочен договор за изкупуване на ел. енергия от ФЕЦ с „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД № 488/19.06.2012 г. Безспорно е, че ответникът КЕВР не изпълнил задължението си по чл. 31б, ал. 2 от Закон за енергетиката /ЗЕ/ за изменение на определената с Решение Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за регулаторния период 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. , въпреки, че видно от приетата по делото СИЕ /л.л. №№ 272-305/ е било налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода – над 15 % , съобразно дефиницията на по § 1, т. 16а от ДР на Наредба № 1/14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия /Наредба № 1/. Следва да се има предвид Директива № 2009/28/ЕО, чиято цел е била да постигне 20 % дял от цялото потребление на енергия от възобновяеми енергийни източници до 2020 г. , като по този начин се удвои целта спрямо 2010 г. Това е наложила повече и по-ясни насърчителни мерки, което довежда

до приемането от националния законодател Закон за енергията от възобновяеми източници /ЗЕВИ/ през 2011 г. , чрез който директивата се транспонира. Редакцията на чл. 31 от ЗЕВИ в редакцията към 2011 г. гласи: Чл. 31. (Обн. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 3.05.2011 г.) (1) Електрическата енергия от възобновяеми източници се изкупува от обществения доставчик, съответно крайните снабдителите по определената от ДКЕВР преференциална цена, действаща към датата на съставяне на констативен акт за завършване изграждането на енергийния обект съгласно чл. 176, ал. 1 от Закона за устройство на територията. (2) Електрическата енергия от възобновяеми източници по ал. 1 се изкупува въз основа на сключени дългосрочни договори за изкупуване за срок от: 1. двадесет години - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия, както и за електрическата енергия, произведена от биомаса; 2. дванадесет години - за електрическата енергия, произведена от вятърна енергия; 3. петнадесет години - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическата енергия, произведена от други видове възобновяеми източници. В изпълнение на закона, безспорно е, че ищецът е сключил дългосрочен договор за изкупуване на ел. енергия от ФЕЦ с „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД № 488/19.06.2012 г. Безспорно е, че съгласно чл. 1 от посочения договор, „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД е било задължено да изкупува по преференциални цени електрическата енергия, произведена от притежаваната от ищеца ФЕЦ по цени, определени от ответника. Според чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от Договора за изкупуване и в съответствие с чл. 31, ал. 4 от ЗЕВИ, договорът е за срок от 20 г. , като посочената цена не може да се изменя през този срок. През 2018 г. се предприемат стъпки към либерализация на електроенергийния пазар – законодателят приема изменения и допълнения на ЗЕ, според които съществуващите до този момент договори за изкупуване се прекратяват и се заместват от нова схема за компенсиране – договори за компенсиране с премии, но при запазване на гарантираната на инвеститорите преференциална цена. Последното е особено съществено, доколкото то запазва предвидения и очакван приход за инвеститора. Премииите, които следва да заместят гарантираната преференциална цена за този кръг производители на електрическа енергия от ВЕИ се определят ежегодно от КЕВР до 30 юни – като разлика между определената до влизане на този закон в сила преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период средна прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от ВЕИ, в зависимост от първичния енергиен източник - чл. 21, ал. 1, т. 8б във вр. чл. 33а, ал. 2 във вр. чл. 36и, ал. 5 от ЗЕ. Така режимът на преференциални цени на изкупуване, приет със ЗЕВИ от 2011 г. е отменен за производители на електрическа енергия от ВЕИ с инсталирана мощност от 500 KW и над 500 KW, като въведените премии следва да се изплащат по договорите за компенсиране с премии до края на срока, за който е бил сключен договора за задължително изкупуване по стария законодателен режим. Така, фактически, при новата схема на подпомагане, гарантираната от държавата преференциална цена се запазва, както и срокът на действие на схемата, но за да бъде постигната гарантираната преференциална цена, съответният производител продава на свободния пазар и получава разликата между пазарната цена и преференциалната цена под формата на премия. Доколкото пазарната цена се определя като средна прогнозна пазарна цена от КЕВР ежегодно за всеки предстоящ регулаторен период, от съществено значение за постигане целите на схемата и гарантиране на преференциалната цена, е тази средна прогнозна пазарна цена да отговаря на реалните пазарни нива и съответно, ако не отговаря, да се изменя своевременно. Безспорно е, че предвид тези законодателни изменения, 31.10.2018 г. , ищецът е сключил с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ Договор № ВЕИ-196/31.07.2019 г. за компенсиране с премии. Съгласно този договор, размерът на премията се определя от КЕВР по

реда на § 34, ал. 2 ЗИД на ЗЕ – ежегодно до 30-ти юни като разлика между определената преференциална цена и определената за този период прогнозна цена за електрическа енергия. Посочено е, че КЕВР при необходимост изменя определената премия за МВтч електрическа енергия, не по често от веднъж на 6 месеца при условията на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. Правилен е доводът на ищеца, че до 12.10.2023 г. разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ предвижда, че КЕВР „може“ при необходимост да измени определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. Следователно, правилен е доводът на ищеца, че към момента на приемане на Решение № Ц-2/01.01.2022 г. на КЕВР, за комисията е съществувала възможност за изменение размера на определените премии при съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава. От 13.10.2023 г. е налице законодателна промяна на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, като съгласно новия текст КЕВР „изменя“ определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. С Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР е определена прогнозната пазарна цена по групи производители в зависимост от първичния източник за процесния период 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. , прилагайки различен групов коефициент върху определената средна прогнозна пазарна цена за базов товар. Основателни са твърденията на ищеца, че още в началото на процесния регулаторен период 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. е станало ясно, че определената прогнозна средна пазарна цена за базов товар от КЕВР не съответства на реалната цена на пазара. Това е така, доколкото вече се посочи по-горе, че видно от приетата по делото СИЕ /л.л. №№ 272-305/ е било налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода – над 15 % , съобразно дефиницията на по § 1, т. 16а от ДР на Наредба № 1/14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия /Наредба № 1/. Ето защо, към 01.01.2024 г. – 6 месеца след последното определяне на нивото на премиите с Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР, по силата на новата редакция на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, за Комисията е възникнало задължение да установи, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата реална пазарна цена на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия. Към този момент е налице такова изменение и спрямо прогнозната цена за оставащия период 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. , съгласно фючърсите за българския пазар на Европейската енергийна борса /ЕЕХ/ за Q1 и Q2 /първо и второ тримесечие/ за 2024 г. , които са обсъдени от горещитираната експертиза. Въпреки възникналото задължение за КЕВР, безспорно е, че решение за изменение на средната прогнозна пазарна цена по Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР и съответно за изменение на премиите, Комисията не е издала.

При гореустановените факти, основателни са доводите на ищеца за наличието на пряка причинно следствена връзка между незаконосъобразното бездействие на КЕВР и претърпените вреди, за размерът на които съдът ще изложи съображения по-долу. КЕВР е компетентният административен орган със задължението да определя размера на премиите по схемата за компенсиране с премии, като техният размер следва да компенсира разликата между преференциалната цена, която е определена за производителя и му е гарантирана от държавата, и реалната пазарна цена, която се постига на свободния пазар. Именно неизпълнението на КЕВР на законово вмененото му задължение, ограничава възможността на ищеца да получи разликата до

държавно-гарантираната му цена, което е и неговата вреда под формата на пропуснатата полза – нереализиран актив в имуществото му. Ето защо, правилен е доводът на ищеца, че в процесния случай е налице пряка причинно-следствена връзка между неиздаването на акт по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ и пропуснатите ползи на ищеца. По-горе вече се посочи, че най-ранната дата, на която е възникнало задължението на КЕВР за корекции на премиите по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ е 01.01.2024 г. , поради което нереализираните процесни вземания на ищеца са за регулаторния период – от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. Този извод се налага и от граматическото тълкуване на разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ – посочва се, че изменението се прави за „оставащия срок от периода“. Изчисляването на тази корекция е изключително експертен въпрос, тъй като се съобразяват различни икономически фактори и прогнозни стойности на цената на електрическата енергия. Приетата по делото СИЕ /л.л. №№ 272-305/ и две допълнителни СИЕ /л.л. №№ 370-374 и 381-389/ съобразяват тези фактори, отнасят ги към реализираните приходи от продажба на електрическа енергия от ищеца за процесния период и предлагат два варианта за стойност на пропуснатата полза – 140 564,50 лв. и 128 885,84 лв. , които се поддържат от вещите лица в откритото съдебно заседание от 10.12.2025 г. /л. № 378 от делото/. Съдът приема стойността от 140 564,50 лв. , доколкото тя е изчислена на база на подхода на ответника по негови решения от 01.01.2022 г. и 01.01.2025 г. – видно от поддържаното от вещото лице П. в откритото съдебно заседание от 10.12.2025 г. /л. № 378 от делото/.

Предвид всичко изложено до тук, искът по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ следва да се уважи изцяло за претендираните 71 869,48 евро, които са превалутирани от 140 564,50 лв. по реда на Закон за въвеждане на еврото в Република България. Върху присъжданата главница следва да се присъди и законна лихва, считано от датата на влизане в сила на настоящото решение, до окончателното изплащане на сумата. В този смисъл са задължителните указания до съдилищата за началния момент на лихвата за забава върху обезщетения от незаконни административни актове, дадени в т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г. , ОСГК.

По иска за обезщетение по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД:

Съгласно разпоредбата на чл. 86, ал. 1 от ЗЗД при изпълнение на парично задължение, какъвто е настоящият случай, длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Претенцията за лихва върху главницата е за период преди завеждане на исковата молба – 01.03.2024 г. – 29.10.2024 г. Претенцията за лихва за този период следва да се отхвърли изцяло, предвид това, че изискуемостта на обезщетението за вреди от незаконно фактическо действие или бездействие на администрацията възниква от установяване на незаконосъобразността в производството по иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. В този смисъл са задължителните указания до съдилищата за началния момент на лихвата за забава върху обезщетения от незаконни административни актове, дадени в т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г. , ОСГК.

На основание чл. 143, ал. 1 от АПК, на ищеца следва да се присъдят деловодни разноски в размер на 24 евро за ДТ.

На основание чл. 143, ал. 3 от АПК, на ответника следва да се присъдят деловодни разноски в размер на 50 евро за възнаграждение за юрисконсулт.

На основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 1 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК ответникът следва да бъде осъдена да заплати на АССГ сумата от 2 391,06 евро за експертиза.

На основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 3 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК ищецът следва да бъде осъдена да заплати на АССГ сумата от

109,53 евро за експертиза.

Въз основа на гореизложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да заплати на ищеца „БРЕЗОВО-1“, ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място] 1164, [улица], ет. 1, на основание чл.1, ал. 1 от ЗОДОВ, сумата от **71 869.48 евро**, ведно със законната лихва, считано от датата на влизане на настоящото решение в сила, до окончателното изплащане на сумата.

ОТХВЪРЛЯ изцяло иска по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, предявен от ищеца „БРЕЗОВО-1“, ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място] 1164, [улица], ет. 1 за осъждане на ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да му заплати лихва за забава в размер на 3 292,49 евро за периода 01.03.2024 г. – 29.10.2024 г.

ОСЪЖДА ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да заплати на ищеца „БРЕЗОВО-1“, ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място] 1164, [улица], ет. 1, на основание чл. 143, ал. 1 от АПК, сумата от 24 евро деловодни разноски.

ОСЪЖДА ищеца „БРЕЗОВО-1“, ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място] 1164, [улица], ет. 1 да заплати на ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], бл. „К. Ал. Д.“ № 8-10, на основание чл. 143, ал. 3 от АПК, сумата от 50 евро деловодни разноски.

ОСЪЖДА ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да заплати на АССГ, на основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 1 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК, сумата от 2 391,06 евро деловодни разноски.

ОСЪЖДА ищеца „БРЕЗОВО-1“, ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място] 1164, [улица], ет. 1 да заплати на АССГ, на основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 3 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК, сумата от 109,53 евро деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред Върховен административен съд, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.